

Jørn Vestergaard
Professor emeritus
Det Juridiske Fakultet
Københavns Universitet
+45/21 60 26 80
jv@jur.ku.dk
<http://iura.ku.dk/jv>

Til Folketinget

Den 18. juni 2024

I forbindelse med overvejelser om tilvejebringelse af et bedre retsgrundlag vedrørende magtanvendelse og andre foranstaltninger til fremme af god orden i skolen har Danmarks Lærerforening anmodet mig om at udarbejde en redegørelse for den gældende retstilstand som grundlag for et forslag til et mere tilfredsstillende regelsæt. Til orientering vedlægges den hvidbog, der indeholder den aftalte redegørelse.

Hverken folkeskoleloven eller ordensbekendtgørelsen fastlægger grænserne for fysisk indgriben over for udadreagerende eller forstyrrende skolebørn. I lyset heraf hersker der betydelig usikkerhed om hjemmelen til lovlig magtanvendelse. Denne retstilstand er utilfredsstillende for både børn og voksne og kan medføre uhensigtsmæssig håndtering af konfliktsituationer.

På andre områder er der tilvejebragt mere klare rammer om beføjelserne til magtanvendelse og anden fysisk indgriben i forbindelse med myndighedsudøvelse. Med indførelsen af voksenansvarsloven om magtanvendelse over for anbragte børn og unge har man således fjernet meget af den usikkerhed, der tidligere bestod på dette område. Dermed blev der også tilvejebragt et mere sikkert hjemmelsgrundlag for de forskellige foranstaltninger. Med de fornødne tillem্পninger kan væsentlige dele af regelsættet vedrørende voksenansvar over for anbragte børn og unge med fordel overføres til såvel folkeskoleloven som skoleområdet generelt

Iværksættelse af et fysisk indgreb forudsætter en afvejning af hensynet til at opretholde god orden og hensynet til elevens personlige integritet og selvbestemmelsesret. Det er afgørende, at fysisk indgriben over for en elev ikke erstatter en pædagogisk indsats og kun anvendes i de situationer, hvor det er absolut nødvendigt. Det må således forudsættes, at andre muligheder er udtømt, og at der ikke er andre redskaber til at opretholde den orden, som er en betingelse for et godt læringsmiljø og dermed et godt fællesskab for alle elever. Et fysisk indgreb over for en elev skal altid være proportionalt og udøves med størst mulige skånsomhed.

Hvidbogen munder ud i et kommenteret udkast til lovregler. Formålet med de foreslåede bestemmelser er at tydeliggøre de grundlæggende betingelser for magtanvendelse og andre fysiske foranstaltninger over for skoleelever, herunder med udtrykkelige bestemmelser om såkaldt »fysisk guidning«, såkaldt »afværgehjælp« og »fysisk magtanvendelse«.

I overensstemmelse med nutidig retsopfattelse må det anses som en opgave for lovgivningsmagten at skabe klarhed over reglerne på området og derved styrke retssikkerheden for såvel elever som personale.

Venlig hilsen,

Jørn Vestergaard